

DE GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSWET VAN DIEREN EN DE CONSEQUENTIES HIERVAN VOOR DE KONIJNENHOUDERIJ

Ir. S.J. Beukema
Ministerie LNV, Directie Milieu, Kwaliteit en Gezondheid

Historie

De totstandkoming van de Gezondheids- en Welzijnswet van dieren heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Het begon al in 1980 toen een wetsvoorstel voor een Gezondheidswet voor dieren werd ingediend bij de Tweede Kamer met als voornaamste doel de verschillende 'dierenwetten' zoals de Veewet, Vogelziektenwet en Bijenwet onder te brengen in één wet. Dit wetsvoorstel werd ernstig bekritiseerd. Bovendien sprak de Tweede Kamer uitdrukkelijk de wens uit in de nieuwe wet een welzijnsparaaf op te nemen teneinde ernstige **welzijnsaan-**tastingen bij dieren te voorkomen.

In verband hiermede werd in 1985 het wetsvoorstel aangepast en uitgebreid met het hoofdstuk "De zorg voor het welzijn van dieren". De naam van de wet werd veranderd en zo ontstond de Gezondheids- en Welzijnswet voor dieren die, uiteindelijk in september 1992 van kracht is geworden.

Invulling van het welzijns gedeelte van de wet

De Gezondheids- en Welzijnswet van dieren is een zogenaamde Kaderwet. De systematiek van de wet heeft tot gevolg dat daar waar nodig regels worden gesteld. Op het gebied van het welzijn van dieren wordt hierbij uitgegaan van het "nee-tenzij"-principe. Dit betekent veelal dat handelingen met dieren verboden zijn, tenzij deze handelingen door de wetgever uitdrukkelijk en eventueel onder bepaalde voorwaarden zijn toegestaan. Voor de nadere uitwerking van verschillende welzijnsartikelen uit deze wet zijn door een projectgroep van het ministerie startnotities opgesteld over uiteenlopende onderwerpen zoals bijv. ingrepen bij dieren, het fokken met dieren, wedstrijden met dieren en het houden van dieren. In deze startnotities zijn de bestaande problemen op een bepaald gebied in kaart gebracht en worden voorstellen gedaan om deze problemen op te lossen.

Deze startnotities worden besproken met alle relevante groeperingen zoals dierhouders, bedrijfsleven, dierenbeschermingsorganisaties en consumentenorganisaties waarna de verschillende reacties worden verwerkt in beleidsvoorstellen aan de **departementsleiding**. Op basis van de beleidsvoorstellen worden concept AMvB's (Algemene Maatregelen van Bestuur) opgesteld die voor commentaar worden voorgelegd aan de belangrijkste groeperingen (adviesronde). Vervolgens gaan de aangepaste concepten AMvB's naar de Raad van **State**. Verwacht mag worden dat voor de uiteindelijk vast te stellen AMvB's op deze manier een redelijk draagvlak is gecreëerd.

De projectgroep kan overigens in een beleidsvoorstel tot de conclusie komen dat voor het realiseren van welzijnsverbeteringen regelgeving niet het beste instrument is.

Mogelijke alternatieven kunnen zijn zelfregulering of netwerksturing, een combinatie van zelfregulering en regelgeving, onderzoek, onderwijs en voorlichting.

De van belang zijnde wetsartikelen voor de konijnhouderij

art. 34 Het houden van dieren met het oog op produktie

Dit wetsartikel bepaalt dat alleen die diersoorten mogen worden gehouden met het oog op produktie als zij daartoe zijn aangewezen. In verband hiermede is een lijst opgesteld van diersoorten die in Nederland mogen worden gehouden. Criterium hiervoor is dat er bij de betreffende diersoorten - die onder de huidige Nederlandse omstandigheden worden gehouden - geen onaanvaardbare welzijnsproblemen voorkomen dan wel dat deze problemen door aanpassingen in de huisvesting en verzorging op korte termijn kunnen worden opgelost. In de betreffende concept AMvB zijn konijnen op deze lijst geplaatst en mogen dus in Nederland worden gehouden met dien verstande dat de huidige problemen zoals pootgebreken en de hoge voedstersterfte op korte termijn moeten worden opgelost. Deze concept AMvB ligt momenteel voor advies bij de verschillende maatschappelijke groeperingen en zal eind 1995 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

art. 39 Het scheiden van dieren van het ouderdier

Dit wetsartikel strekt ertoe om te voorkomen dat het scheiden van een dier van het ouderdier, leidt tot een onaanvaardbare aantasting van het welzijn van deze dieren. Bij sommige diersoorten kunnen door het scheiden van een dier van het ouderdier ernstige problemen ten aanzien van het welzijn van het jong of het ouderdier ontstaan indien dat scheiden in een te vroeg stadium gebeurt.

Bij het bepalen van de aanwezigheid van welzijnsproblemen en van de minimum-leeftijd die voor het scheiden gewenst is om welzijnsproblemen te voorkomen, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het jonge dier moet zelfstandig in zo'n mate voedsel kunnen opnemen en op zodanige wijze zelf kunnen verteren dat het scheiden van het ouderdier niet leidt tot ziekte of sterfte;
- het afweersysteem van het jonge dier moet zodanig zijn ontwikkeld dat het zelf in zodanige mate afweerstoffen kan aanmaken dat het scheiden van het ouderdier niet leidt tot ziekte of sterfte;
- het jonge dier moet een zodanig gedrag kunnen ontwikkelen dat het scheiden van het ouderdier niet leidt tot langdurige spanning, stress of gedragsproblemen;
- het leed dat het ouderdier als gevolg van het scheiden ondervindt mag niet zodanig zijn dat het leidt tot langdurige stressverschijnselen.

Tegen de achtergrond van deze uitgangspunten is op basis van beschikbare gegevens en informatie van deskundigen de minimum-leeftijd waarop jongen van de voedster mogen worden gescheiden, vastgesteld op 4 weken. Het commentaar van de Raad van State op de concept AMvB wordt momenteel verwerkt. Eind 1995 zal de betreffende AMvB aan de Tweede Kamer worden gestuurd.

art. 44 Het slachten en doden van produktiedieren

Ter bescherming van het welzijn van de betrokken dieren, worden nadere regels gesteld met betrekking tot de wijze waarop het slachten en doden van produktiedieren dient plaats te vinden. De betreffende concept AMvB is in voorbereiding en zal begin 1996 naar de Tweede Kamer worden gezonden.

Voor konijnen kan als bedwelmingsmethode worden gebruikt een penschiettoestel, elektriciteit, gas met behulp van kooldioxide en de **kopslag**. Bij de **kopslag** moet gebruik worden gemaakt van een mechanisch instrument waarmee een slag op de schedel wordt toegebracht. De eerste vijf jaar na inwerkingtreding van deze regeling is een dergelijk instrument nog niet verplicht gesteld voor het doden van kleine partijen konijnen waarbij een grens wordt aangehouden van maximaal 3000 konijnen per week. Na afloop van deze termijn zal voor deze bedwelmingsmethode te allen tijde van een dergelijk instrument gebruik moeten worden gemaakt.

art. 35, 38 en 45 De huisvesting en verzorging van dieren

Op basis van deze artikelen kunnen regelen worden gesteld met betrekking tot de huisvesting en verzorging van dieren.

Mede gezien het huidige dereguleringsstreven van de overheid, zullen alleen regelen worden opgesteld voor die diersoorten waarbij op dit moment sprake is van structurele **welzijnsproblemen** die te wijten (blijken te) zijn aan de gebruikte huisvestings- en verzorgingsystemen.

Het ontwikkelen van normen voor huisvesting en verzorging van deze diersoorten is een omvangrijk karwei, dat enige jaren in beslag zal nemen. In verband hiermede is voor de kleine veehouderijtakken de Raad voor Dierenaangelegenheden verzocht te adviseren over de volgorde waarin deze veehouderijtakken moeten worden behandeld. In het ontvangen advies staat de konijnenhouderij bovenaan de lijst. Dit is niet zo vreemd gezien de bestaande gezondheids- en welzijnsproblemen in de produktiematige konijnenhouderij. Zo is de uitval onder voedsters hoog en komen er veel pootgebreken bij de dieren voor. De dieren vertonen soms abnormaal gedrag en bovendien kunnen de dieren in de huidige huisvestingssystemen niet alle soortelijke gedragingen uitvoeren. Het ligt in de bedoeling de Raad voor Dierenaangelegenheden binnenkort te vragen een advies op te stellen voor de minister inzake **minimumnormen** voor de huisvesting en verzorging van konijnen. Deze minimumnormen moeten beschrijven welk niveau van welzijn minimaal gewenst is.

De vraag op welke wijze dit niveau kan worden bereikt (bijvoorbeeld voorlichting, nader onderzoek, overheidsregulering of zelfregulering) zal in een later stadium worden beantwoord.

Hierbij spelen met name de complexiteit van de problemen alsook het **zelfregulerend** vermogen in de betrokken sector een grote rol.

Het ministerie heeft inmiddels het Spelderholt opdracht gegeven een kortlopend onderzoek te doen naar de invloed van verschillende kooiafmetingen op het gedrag en het **sterftepercentage** bij voedsters.